

УДК 657

Івасюк Марічка

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Ivasiuk Marichka

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

THE ESSENCE AND MAIN COMPONENTS OF CASH

Грошові кошти є необхідним ресурсом забезпечення платоспроможності підприємства. Маючи велику валюту грошових активів, ще не свідчить про позитивне функціонування підприємства. Кожен власник намагається розробити ефективний план щодо надходження та витрачання грошей з метою цільової направленості для досягнення своїх господарських завдань. Поняття «грошові кошти» на сьогоднішній час є відомим для нашого розуміння, тому що над його дослідженням займалися ще з античних часів. Наявність грошових коштів свідчить про матеріальний стан людини, фінансову стійкість, конкурентоспроможність підприємств. Ні для кого не є новим те, що гроші виступають елементом обміну, тому що це було доведено ще у працях Аристотеля, Ксенофонта та інших філософів.

Гроші людству були потрібні завжди, скільки би років не пройшло, потреби залишаються ті ж самі, а спосіб розрахунку видозмінюється. Колись в Україні для купівлі продуктів використовували продовольчі купони. Згодом вони стали багаторазовими і таким чином замінювали карбованець у готівковому обігу. У вересні 1996 року національна грошова одиниця (купоно-карбованець) була замінена на гривню. Влучно говорив про гроші Ф.Ф. Бутинець. Гроші для нього є мірою вартості як при купівлі, так і при продажі. Вважає, що саме вони можуть обмінюватись на будь-який товар [1, с. 912].

Із впевненістю можна стверджувати, що грошові кошти є відкриттям людства протягом його існування. Гроші вважають вкрай важливим чинником для стабільного функціонування ринкової економіки, тому що вони прямо впливають на розвиток країни. Весь кругообіг доходів і витрат тримається саме на ефективній грошовій системі. М. В. Дерій стверджує, що найбільш ефективним елементом функціонування підприємства є гроші [5, с. 62]. Влучно науковець трактував нам поняття «гроші». Вони є основним засобом для здійснення розрахунків у вигляді монет, електронних грошей та паперових банкнот. Гроші – поняття, як бачимо, яке кожен може трактувати по-своєму. У літературі можна зустріти достатню кількість визначень грошей, і головне – усі вони будуть різними та водночас правильними. Часто можна читати про те, що грошові кошти приймаються в обмін на товари і послуги.

Погоджуємось із твердженнями відомих науковців, які доводять нам, що грошові кошти є високоліквідними активами підприємства. Саме вони є основою будь-яких розрахунків: із постачальниками за поставлену нам продукцію, із банківськими установами, з бюджетом. Ліквідність – категорія, яка повністю розкриває зміст грошових коштів. Саме вона дозволяє нам правильно оцінити гроші та відрізнити їх від інших активів.

Вважаємо, що поняття «грошові кошти», яке застосовується у фінансовому обліку, вимагає конкретного уточнення. Цьому сприяли такі причини: виокремлення електронних коштів, як засобу платежу, який ефективно розвивається останніми роками; віднесення до категорії грошових коштів лише тих активів, які використовуються для розрахунків в будь-який момент; існують банківські рахунки, які є специфічними, тому що кошти на цих рахунках не є грошовими; гроші на поточних, валютних рахунках в банках не завжди можуть рахуватись грошовими.

Дослідивши поняття «грошові кошти», можемо дійти до висновку, що найбільш вірне трактування таке: грошові кошти – це реальні гроші, які виступають посередником у розрахунках. Це і електронні кошти, готівка в касі, кошти на рахунках в банку, які можуть використовуватись протягом будь-якого проміжку часу з метою здійснення господарських операцій.

Грошові кошти можуть зберігатись як у касі підприємства, так і на рахунках в банках, а тому доцільним є розмежування сфери готівкових і безготівкових розрахунків. Для виплати заробітної плати, пенсій, матеріальної допомоги, грошового заохочення, використовують саме готівкову форму, яка призначена для обслуговування населення. Одержуючи доходи у вигляді грошей, люди витрачають їх для купівлі продуктів першого вжитку, а також для розрахунку заборгованостей за надані їм послуги. У підприємницькій діяльності виникають моменти, коли грошові кошти потрібно списати з рахунка платника і перерахувати їх на рахунок одержувача коштів, а тому в даному випадку застосовують безготівкові розрахунки.

Варто зазначити, що між двома вище наведеними формами розрахунків існує тісний зв'язок. Кожне підприємство має собі за мету реалізувати продукцію та отримати за неї виручку в безготівковій формі, але для цього йому необхідно одержати готівку в банківській установі для покриття заборгованостей щодо виплати заробітної плати, а також інших витрат, пов'язаних із господарськими потребами підприємства. В даному випадку кошти, що надійшли безготівково від покупця, можуть бути одержані в установі банку в готівковій формі.

Як правило, готівкою являється плата за реалізовані товари, надані послуги, виконані замовлення підприємствами торгівлі. У той же час їхні розрахунки з постачальниками, кредитними установами зазвичай проводяться у безготівковій формі.

Ринкові відносини зазнали розвитку та призвели до змін у системі грошових розрахунків між підприємствами. Таке явище зумовило збільшити можливість використання готівкової форми.

Здебільшого розрахункові відносини характеризуються розробкою товарного виробництва, наявністю товарного обороту коштів. Саме тому в Україні більшу вагову частку становлять безготівкові розрахунки.

Зараз, коли Україна сформувалася, як ринкова держава, безготівковій формі розрахунків і розрахункам взагалі стали приділяти багато уваги як в законодавстві України, так і в юридичній та економічній літературі.

Грошові кошти у безготівковому обігу являються засобом платежу, тому що присутній певний момент часу між отриманням та оплатою товарів. Основними перевагами безготівкового обігу у порівнянні із готівковим такі: прискорений обіг грошових коштів; значне скорочення суспільних витрат обігу; поява більш ширших можливостей держави щодо керування грошовою сферою.

Отож, розрахунки без участі готівки є грошовими розрахунками в банках. Вони поділяються на міжбанківські та міжгосподарські. Таким чином, перші обслуговують відносини між банками, інші – між клієнтами банків.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
2. Дерій М. В. Дефініції «грошові кошти» і «грошові потоки»: відмінності та взаємозв'язок. Економічний аналіз. 2019. Випуск 6. С. 60-64.